

Prøvetakningsveileder-nematoder

Parasittære nematoder kan forårsake nedsatt avling, tap i prydverdi og økonomisk tap. For å forhindre spredning er diagnostikk viktig. Denne veilederen viser hvordan du tar, pakker og sender prøver til Planteklinikken.

Veileder

Prøver for diagnostikk kan tas med jordbor eller spade. Alle prøvestikkene bør være i pløedybde (20-25 cm dype). Dersom det brukes spade, tas prøvestikkene som tynne strimler. Ved kartlegging av smittenivå anbefales det å brukes jordbor.

Potetcystenematoder:

PCN-prøver tas ut med 50 stikk à 5 ml og 250 ml jord pr 2,5 daa. Stikkene tas ut med linje- og stikkavstand på 7m x 7m. Dersom arealet er mindre enn 2,5 daa, skal prøven likevel inneholde 250 ml jord. Les mer på mattilsynets «Veileder for prøvetaking for potetcystenematoder (PCN)».

Korncystenematoder:

Ved mistanke om korncystenematode er det mest aktuelt å ta ut jordprøve når cystene ligger i jorden om høsten etter at kornet er tresket. Du kan lese mer om uttak av korncystenematoder i NIBIOs POP-artikkel «NIBIO POP 5(28) Uttak av jordprøver for analyse av nematoder i korn».

Rotgallenematoder:

Dersom det er tydelige galler på rotsystemet og mistanke om rotgallenematode, skal prøven tas mens plantene har friske røtter og er i god vekst, og i god tid før kornet modnes. Da finnes nematoden fremdeles i gallene på røttene til vertsplanten. Det er viktig at prøven består av friske røtter med galler, og at jorden henger med på røttene når prøven sendes inn.

Frittlevende nematoder:

Prøver for analyse av frittlevende nematoder kan tas når symptomene vises i åkeren, men unngå å ta jordprøver av svært våt eller svært tørr jord.

For frittlevende nematoder må det sendes inn både jordprøve og prøve av planterøttene. Da bør prøven bestå av røtter fra flere levende planter som tas ut på samme sted som jordprøven. Det er en fordel om røttene sendes inn i samme emballasje som jordprøven.

Ta 40-50 prøvestikk per flekk, og sørg for at samleprøven er på minst 1,5 liter jord. Mange delprøver gir et mer nøyaktig resultat når prøven analyseres. Dersom det er aktuelt å ta prøver av flere områder med dårlig vekst, bør det tas en samleprøve per flekk.

Rekvisisjonsskjema, pakking og sending

Om vi skal analysere prøven din MÅ du fylle ut og sende rekvisisjonsskjema med prøven. Det finnes forskjellige rekvisisjonsskjema basert på hvilken type nematode vi skal undersøke for. Du finner skjema på nematodens analysetjenesteside.

For å sikre at vi kan analysere prøven din må den pakkes og sendes forsvarlig.

Prøver må pakkes i emballasje som tåler å sendes i posten

- Bruk ziplock-posere av høy kvalitet eller bruk to posere
- Det er særdeles viktig at jordprøver er godt pakket
- Dersom en eller flere jordprøver i en forsendelse lekker kan vi ikke si hvilken prøve som er positiv ved funn av skadegjørere

Adresse for prøver: NIBIO Planteklinikken, Høgskolevegen 7, 1433 Ås